

NÉHÁNY ADAT AZ OMKDK 1969. ÉVI KÖNYVTÁRI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Benedek Jenő

Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ

Célkitűzések

Az OMKDK Könyvtári Igazgatósága, az "Országos Műszaki Könyvtár" 1969-ben tudatosan készült arra, hogy

tevékenységével egyre inkább a termelés, és általában a műszaki élet előrehaladásában érintett üzemek és más kutató- és fejlesztő intézmények szakembereinek nyilvános könyvtári igényeit elégítse ki, továbbá

biztosítsa az OMKDK egyéb tevékenységéhez - műszaki-gazdasági dokumentációs szolgáltatások, módszertan, oktatás, gépesítés stb. - szükséges szakirodalmat.

A könyvtárnak e két alapvető feladatát az új gazdaságirányítási rendszer körülményei között - amint az várható is volt - az igények növekedése és differenciálódása jegyében kellett ellátnia.

A felkészülést - amely az 1969. évi munkatervben konkretizálódott - a harmadik ötéves terv irányelvei, a tudománypolitikai irányelvek és a gazdaságpolitikai célkitűzések határozták meg elsősorban. Értékes utbaigazítást jelentett a könyvtár feladatainak megfogalmazásában "Az OMKDK könyvtári tevékenységének jelenlegi helyzete, fejlődési iránya és helye a műszaki-gazdasági szakirodalmi tájékoztatás országos rendszerében" c. tanulmány, amelyet a könyvtár dolgozói munkáltak ki, még 1968 közepén.

Állománygyarapítás

Az állománygyarapító munkában azt tüztük ki magunk elé, hogy elsősorban a korszerű technológiákról, a műszaki élet fejlődéséről, a népgazdasági tervben

hangsúlyozott ágazatok termelési és fejlesztési kérdéseiről számot adó szakirodalommal gazdagodjanak gyűjteményeink.

A Könyvtári Igazgatóság az év folyamán a könyvtári állományt

- 13 436 kötet könyvvel /vétél: 7486/
 5 102 periodikum-féleséggel /vétél: 3370 cím/
 33 400 fordításmásolattal

gyarapította.

A könyvgyűjtemény elsősorban a kölcsönzés /könyvtárközi kölcsönzés/ igényeit elégíti ki, de sok ezer azoknak az olvasóknak a száma, akik a monográfiák mellett a könyvtár gazdag kézikönyv, enciklopédia, index, szakszótár gyűjteményének, s referenz- és bibliográfiai kiadványainak segítségével munkálkodik ismeretei továbbfejlesztésén, vagy termelési és fejlesztési kérdések megoldásán. Éppen ezért a gyarapítás egyre nagyobb figyelemmel kíséri az egyes szakterületek ilyen jellegű kiadványainak megjelenését. Bár ezek a kézikönyvek, bibliográfiai, indexek stb. a legdrágább kiadványok közé tartoznak, beszerzésüket az OMKDK fontosnak tartja, mert éppen ezek a kiadványok azok, amelyeket célszerű és hasznos a központi nyilvános könyvtárban koncentrálni, mindenki számára hozzáférhetővé tenni.

Ezeket a referenz-műveket hasznosan egészítik ki az olyan kiadványok, amelyek az egyes szakterületek részkérdéseiről, azok legújabb eredményeiről a könyvekénél lényegesen gyorsabb átfutási idővel adnak hírt. Sajnos éppen az e típusú kiadványok - kutatási jelentések, preprintek, kongresszusi anyagok - beszerzésével vannak különleges nehézségek.

Ezeknek az un. nehezen beszerezhető, félig publikált vagy kereskedelmi forgalomba nem kerülő kiadványoknak a beszerzése terén csak akkor remélhető érezhető javulás, ha sikerülne a külföldi szakirodalmi beszerzés apparátusában a mechanikus ügykezelést és szemléletet megváltoztatni. /Az OMKDK ebben az irányban tett már néhány sikerrel biztató lépést./

A folyóirat-állomány az ország egyik leggazdagabb gyűjteménye. Az utóbbi évek megfontolt gyarapítási elgondolása alapján a műszaki és természettudományos folyóiratok mellett egyre nő azoknak a száma, amelyek a műszaki-gazdasági összefüggések, management-kérdések, a szervezéstudomány, a számítástechnika és egyéb vezetéstechnikai elvek és eszközök, továbbá más korszerű műszaki irányzatok kérdéseit tárgyalják.

A periodika-gyűjtemény az utóbbi 3 évben az alábbiak szerint növekedett:

1967.	4504 cím	
1968.	4780 "	/ebből többes példány: 173/
1969.	5102 "	/ebből többes példány: 298/

Erre a növekedésre annál is inkább érdemesnek látszik felhívni a figyelmet, mert a folyóiratok egyrészt ugyancsak a műszaki eredmé-

nyeket viszonylag gyorsan közvetítő kiadványtípus körébe tartoznak, másrészt pedig azért, mert ez a gyűjtemény képezi az OMKDK egyéb információs tevékenységének és szolgáltatásának legfontosabb bázisát.

A könyv- és periodika-gyűjtemény gyarapításánál a legfontosabb beszerzési mód a vétel. A világszínvonal alakulásáról hirt adó külföldi kiadványok közül a tőkés országok kiadványainak áralakulásában évek óta erőteljes emelkedés figyelhető meg. A könyvek egységára évről-évre 15-20%-os emelkedést mutat, a folyóiratok előfizetési ára e tendencia mellett sok esetben ennél lényegesen erőteljesebb példákat is szolgáltat. Ezt a tényét a szakirodalom beszerzésére biztosított költségvetési keret nem követte ebben az évben sem nyomon. Így az évről-évre megújítandó folyóirat-előfizetések szinten tartása, valamint a legújabb műszaki-gazdasági irányzatokról hirt adó új folyóiratok előfizetése sok gondot okoz. Emiatt is, és a beszerzés egyéb lehetőségeinek kihasználása céljából is jelentős szerepe van - elsősorban a külföldi periodika beszerzésben - a cseretevékenységnek /900 periodikum-féleséghez jut ily módon az OMKDK/, a hazai szakirodalom beszerzésében pedig a könyvtár kötelespéldány válogató jogának.

Hadd említsünk csupán az automatika és computertechnika területéről néhány - a beszámolási időszakban állományba vett - olyan kiadványt, amelyek egyrészt szakterületük legkorszerűbb irányzatairól adnak hirt, másrészt azonban olyan költséges szolgáltatások, hogy beszerzésük komoly megfontolást, - adott esetben a legjobban érdekelt intézmények közös anyagi erőfeszítéseit is igényli. Ilyenek pl. az Auerbach Computer Technology Reference Service kiadványai. Az OMKDK saját erőiből 3928 dollár értékben fizetett elő ezen intézmény szolgáltatásaira, de további 3415 dollár értékben jelez az Auerbach Info. Inc. olyan szolgáltatásokat, amelyeknek beszerzése az MTA Automatizálási Kutató Intézet megítélése szerint is feltétlenül szükséges volna.

E tárgykörből említjük még meg a Keydata Corporation Computer Publications Division, USA, közreadásában megjelenő The Computer Display Review c. periodikumot, amely a számítógépek fejlesztésének legkorszerűbb irányzatáról ad hirt. A kiadvány alapfűzetének ára 450 dollár. Ezt évről-évre 2-300 dollár értékben kell komplettirozni. Most készül fel a Keydata Corporation egy olyan tanulmány összeállítására - Interactive Graphic Market Study címen - amely a számítógéreknek a piackutatás automatizálásában való szerepét és alkalmazhatóságát tárgyalja, és a gyártmány- és gyártásfejlesztés számára karakterisztikusan határozná meg a beruházás és piackutatás trendjeit és prognózisait. A tanulmány elkészítetési költségeihez való hozzájárulás 3-4000 dollár között van, amelyre az OMKDK előlegként 1500 dollárt már át is utaltatott.

A fenti néhány példa felsorolásával nemcsak az volt a célunk, hogy az anyagi követelményekre hívjuk fel a figyelmet, hanem az is, hogy bemutassuk, a világszínvonal jobb megismerésének lehetővé tétele milyen követelményeket állít elénk.

Könyv- és folyóiratgyűjteményünk 1969. évi gyarapodásáról a következő táblázatokkal igyekszünk képet adni:

1. táblázat

A könyvgyarapodás szakok szerinti megoszlása

S z a k	Könyvtári egységek száma	%-os megoszlás
Könyvtártudomány	617	5,0
Általános művek, lexikonok, szótárak	380	3,1
Társadalomtudomány	186	1,5
Közgazdaságtudomány	971	8,0
Matematika	410	3,4
Csillagászat, geodézia	66	0,5
Fizika	397	3,3
Atomfizika, magtechnika	262	2,2
Kémia	615	5,1
Geológia	112	0,9
Anyagvizsgálat, korrózió	200	1,6
Energia, erőművek	302	2,5
Gépészet	716	5,9
Elektrotechnika	548	4,5
Hiradástechnika	643	5,3
Motorok, erőgépek	236	1,9
Szerszámgép, megmunkálás	367	3,0
Bányászat	68	0,6
Haditechnika	22	0,2
Mélyépítés, ut, vasut	231	1,8
Építészet	536	4,4
Vizépítés	191	1,5
Egészségügyi technika	117	1,0
Közlekedés	489	4,0
Űrhajózás, rakétatechnika	20	0,2
Mezőgazdaság	140	1,3
Nyomda- és papíripar	90	0,7
Üzemszervezés	267	2,2
Raktározás, anyagmozgatás, csomagolás	184	1,5
Vegyipar	378	3,1
Tűzelés, fűtéstechnika	123	1,0
Élelmiszeripar	141	1,3
Üveg-, építőanyagipar	181	1,5
Kohászat	286	2,4
Bőripar	13	0,1
Falpar	65	0,5
Textilipar	210	1,7
Gumi- és műanyagipar	218	1,7
Finommechanika	386	3,1
Automatika, számítógépek	663	5,5
Barkácsolás	14	0,1
Műszaki rajz	34	0,3
Film, foto	69	0,6
Összesen:	12 164	100,0
GOSZINTI* kiadványok	1 272	
	13 436	

* Goszudarsztvennij insztitut naucsno-tehniczeszkaj informacii = Országos Tudományos Műszaki Tájékoztatási Intézet

A folyóirat-gyárapodás nyelvek szerinti megoszlása

Nyelv	Összes gyárapodás		Gyárapodás vétel útján	
	1969 tény	1968	1969 tény	1968
Magyar	633	785	139	147
Orosz	510	519	396	387
Cseh, lengyel, román, bolgár	464	355	323	234
Német	924	858	656	630
Angol	1919	1710	1411	1254
Francia	421	344	365	253
Olasz	73	72	47	45
Spanyol	18	14	-	1
Szerb	50	48	16	20
Egyéb	90	75	17	33
Összesen:	5102 *	4780	3370	3004

* Többes példányok levonásával: 4804 cím.

A fordításgyűjtemény évről-évre 32-33 000 egységgel, zömmel folyóiratcikkek, kisebb mértékben szabadalmak, szabványok, gépkatalógusok és prospektusok magyar nyelvű fordítás-anyagával gyárapodik. A gyárapítás és válogatás munkája itt nem a könyvtáros feladata. Ez a gyűjtemény a magyar műszaki élet legkülönbözőbb területeiről jelentkező szakirodalmi érdeklődés vetülete. Az anyagnak az a jellegzetesége, hogy magyar nyelven hozza a külföldi szakirodalmat, és ezzel a gyűjteményt az összes között a legkeresettebbé teszi.

A könyvtári állományból csak a legfontosabb gyűjteményeket említettük. Kiegészíti ezeket a magyar szabványok gyűjteménye, mikrofilmgyűjtemény, néhány cédulagyűjtemény /ÉTK, KGM MTTI cédulakatalógusok/ folyamatos gyárapodása, és nem utolsósorban az OMKDK dokumentációs tevékenységének termékei - a szakirodalmi kutatások /bibliográfiák/ több ezer másolata, a Figyelőszolgálat milliiónyi cédulái. Ezek mind együtt képezik az OMKDK információs bázisát, és szolgálják a műszaki haladás ügyét.

Selejtezés

Az állománygyarapítással szoros kapcsolatban kell tárgyalni azt a tevékenységet, amely az állomány apasztását, az állomány tisztítását eredményezi. 1969-ben a könyvtár 12 000 könyvtári egység selejtezését vette tervbe. Az előző évekkel szemben ez négy-ötszörös növekedést jelent, amelyet az 1968. évi átszervezés során /a Gyarapítási Osztályon belül/ külön erre a célra létrehozott selejtezési csoport rendszeres munkájával lehetett elérni. A selejtezett anyag /12 449 kötet/ főlépémdányokból és a termelésben már nem hasznosítható régi kiadású könyvekből adódott, amelynek döntő részét a műszaki-termelési könyvtári hálózat egységei és muzeumi könyvtárak vették át. Sajnálatos, hogy 1969-ben csak ezen az uton tudtuk nagy nehézségekkel biztosítani az új beszerzések raktári elhelyezését, hiszen a tervében új raktári férőhelyet az intézmény - a nagytétényi külső raktár építkezésének elhúzódása miatt - nem tudott rendelkezésre bocsátani.

Ide tartozóan említjük meg az ún. hálózati elosztói tevékenységet. Ennek keretében részben az előbb említett selejtezett, továbbá az év folyamán csere, ajándék vagy kötelezpéldányként a könyvtárhoz került, de állományba nem vett kiadványokból a műszaki-termelési könyvtári hálózatba tartozó és egyéb könyvtárak között elosztásra került:

6 895 kötet könyv
5 761 füzet periodikum
<u>1 900 db prospektus</u>

Összesen: 14 556 könyvtári egység.

Az OMKDK ezt a gesztusát - bár komoly munkát igényel - az új gazdaságirányítás körülményei között is fenntartja, mert úgy látja, hogy számos olyan helyre jut el e tevékenysége nyomán szakirodalom, ahová egyébként különböző okokból /előszerzeményező munka hiányosságai, félig publikált, nehezen beszerezhető anyagok, pénzügyi korlátok stb./ nem kerülhetne el.

Feldolgozás

A Könyvtári Igazgatóság fontos célkitűzése volt a tervében az állományba kerülő egységek feldolgozási idejének leszorítása, és egy elfogadható átlagon /3 hét/ való stabilizálása.

A Feldolgozó Osztály vezetésében mutatózó bizonytalanságok /személyi változtatással/ csak az év második felében voltak megoldhatók, így a kitűzött cél teljességében még nem volt elérhető. A dolgozók erőfeszítései és a célprémium serkentő hatása azonban így is eredményt hozott.

A könyvtári feldolgozó munka gépesítése terén az eddig alkalmazott eljárások - a lyukszalagtechnika - felhasználásával készülő Okta-tási anyag /egyetemi, főiskolai jegyzetek, szakoktatási kiadványok stb./ és az Időleges értékű kiadványok /árjegyzékek, technológiai u-

tasítások, tipustervek, gépkönyvek stb./ kötetkatalógusai, rendszeres kumulációi az olvasók részéről már megszokott és eredményes könyvtári eszközök igényeik megjelölésére. A tervév ez évi és a jövőt illető egyik feladata ezen a téren a gépesítés egyéb előnyeinek - gyorsaság és folyamatosság - az érvényesítése. A másik az, hogy újabb kiadványtipusok gépi feldolgozásának lehetőségeit kutassa. A Fejlesztési és Szervezési Igazgatóság gépesítési szakembereivel kialakult gyümölcsöző szakmai együttműködés eredményeként a tárgyévben felkészültünk arra, hogy a mikrokártya formájában 1970-ben beérkező kb. 3000 kutatási jelentés gépi - lyukszalag és computer kombináció - feldolgozást és feltárást kapjon olyan formában, hogy az egyben széles körű publikálásra is alkalmas legyen.

Ebben az évben komoly erőfeszítések történtek az OMKDK folyóirat-állományáról készülő katalógus összeállítására. Az 1945-1969 évek állományát feltáró kiadvány közel 5000 cím állományadatait tartalmazza, és az elgondolás szerint a hagyományos rendszerezés mellett computer alkalmazásával kimunkált index-rendszer fogja ezt az értékes információs anyagot optimális megközelítésben feltárni. A kiadvány közreadása az 1970. év derekéra várható.

Eredményes volt az az igyekezet is, amely arra irányult, hogy a könyvjellegű kiadványok gyarapodásáról hirt adó Új könyvbeszerzések című jegyzék, a könyvtári feldolgozást gyorsan követve nyújtson információt. A szerkesztés jobb munkaszervezéssel igazodott a tervezett időpontokhoz, és a kiadvány 1969. évi utolsó - 6. száma - még a tárgyévben nyomdába került.

Ugyancsak előrehaladásról lehet számot adni a könyvtár nyilvános olvasói katalógusainak karbantartása és fejlesztése területéről. A katalógusszerkesztő csoport /a Feldolgozó Osztályon belül/ szintén új szervezeti egység, amelyet azzal a kifejezett rendeltetéssel szerveztünk, hogy a könyvtár kiterjedt katalógushálózatának felelős gazdája legyen. Az állandó fejlesztés mellett számos olyan - a növekedéssel nehezen lépést tartani tudó - tennivaló van az olvasói katalógusokban, amelyet csak rendszeres és hosszadalmas munkával lehet visszamenőlegesen elvégezni.

Olvasó- és állományforgalom

tár heti 55 órában, összesen 2525 órát /270 nap/ állt rendelkezésre. Ez idő alatt statisztikailag nyilvántartva 109 511 olvasó fordult meg a könyvtárban. Ebből

a helybenolvasók száma: 59 391 /irányszám: 66 000/

a kölcsönzők száma: 50 120 /irányszám: 54 000/

A beiratkozott olvasók száma: 11 830.

A könyvtár használóinak kb. 2/3-át a mérnök-technikus olvasók és az egyetemi hallgatók adják. Ezt igazolják az alábbi táblázatok, amelyek a beiratkozott és olvasótermeket igénybe vevő olvasók foglalkozás szerinti megoszlásáról, illetve a fontosabb gyűjtemények használatáról adnak képet:

Az olvasók foglalkozás szerinti megoszlása 3. táblázat

Olvasóforgalom	Beiratkozott olvasók		Helybenolvasók	
	száma	%	Könyv- olvasók %	Folyóirat- olvasók
Mérnök-technikus	4912	41,5	47,0	62,0
Munkás	716	6,1	6,8	3,5
Egyéb műszaki	532	4,5	2,7	4,0
Egyetemi tanszemélyzet	196	1,7	3,6	0,8
Egyetemi és főiskolai hallgatók	2853	24,1	22,5	12,0
Tanulók	684	5,7	6,2	7,2
Egyéb	1937	16,4	11,2	10,5
Összesen:	11 830	100,0	100,0	100,0

Állományforgalom 4. táblázat

Állományforgalom	Helybenolvasott egységek száma	Kölcsönzött egységek száma	Összesen
Könyv	134 000	74 000	208 000
Periodikum	77 000	24 000 belső haszn.	101 000
Fordításmásolat	44 000	16 000	60 000
Összesen:	255 000	114 000	369 000

Lényeges, és az igénylők által magasra értékelt szolgáltatássá nőtte ki magát az év folyamán a könyvtári apparátuson keresztül bonyolított xeroxmásolat szolgáltatás. Ezt a folyóirat-kölcsönzés leállításával egyidőben életbe léptetett szolgáltatást az igénylők hamar megkedvelték, különösen azon előnye következtében, hogy a helyszínen megvárható reprodukciókat a felhasználók a továbbiakban saját tulajdonként kezelhetik. Ez a szolgáltatás közvetve-közvetlenül befolyással van a könyvtár kölcsönzésének és olvasóforgalmának alakulásá-

ra /pontosabban a vonatkozó statisztikai adatok látszatra kevésbé előnyösek/, mégis mint korszerű és gyors szolgáltatásnak a fenntartását és fejlesztését a jövőben is szorgalmazni kell.

A beszámolási időszakban a könyvtári apparátuson keresztül kiszolgáltatót másolatok száma 92 519 db volt. /A postai uton beérkezett igényekre az OMKDK még további 53 224 db másolatot juttatott el a könyvtári állomány alapján az igénylőkhöz./

A fenti szolgáltatás - és az ilyen jellegű szolgáltatások általában - befolyással van a könyvtárközi kölcsönzés adataira is. Ugy véljük azonban, hogy nem volna reális az ellenértékes szolgáltatást egyben a könyvtárközi kölcsönzés szolgáltatásaként is nyilvántartani. Ez és az ehhez hasonló kérdések továbbra is napirenden tartják a könyvtári statisztikai adatszolgáltatási rendszer egységesítésének, egyöntetű értelmezésének és alkalmazásának ügyét. Ez alkalommal azonban csupán azonos értelmezés céljából említjük ezt meg és adjuk meg ennek figyelembevételével alább az 1969. évi adatokat. A könyvtárközi kölcsönzés során

más könyvtárból bekért könyvtári egységek száma*	30
saját állományból kiadott könyvtári egységek száma	2046
nem teljesíthető kérések száma	515

Könyvtári kiadványok,
bibliográfiák

A Könyvtári Igazgatóság 1969-re tervezett kiadványi /bibliográfiai/ tevékenysége fesztített volt. Mégis sikerült az elképzeléseket többségükben valóra váltani még olyan vonatkozás-

ban is, hogy egyik-másik kiadványunk információnyújtó értékét a gépesítés segítségével fokozni tudtuk. A tervnek megfelelően közreadtuk a Tudomány és technika újdonságai magyar nyelven c. ajánló bibliográfiai sorozatból

36. Ipari energiagazdálkodás
37. Trópusálló villamosberendezések
38. Gépjármű javítási és karbantartási munkák II.
39. Felrakó hegesztés
40. Vegyipari biztonságtechnika. Kőolaj és gázipar
41. Sorozatgyártás, tömeggyártás és folyamatos gyártás c.

kiadványokat.

* Ebben a rovatban nem szerepeltetjük az OMKDK által fordítási és egyéb dokumentációs feldolgozás céljából bekért kiadványok számát /836 egység/.

Megjelent a Szovjet könyvek ajánló jegyzéke c. sorozatban a Kémia - Vegyipar c. kiadvány.

Ezeket a könyvtár ellenérték nélkül küldi mindazoknak, akik erre igényüket írásban jelzik.

Nagyon jó szakmai fogadtatásban részesült az év közepén közreadott Számítástechnika - Informatika - Szervezés /Index és bibliográfia/ c. kiadványunk. Ez a bibliográfia az utóbbi 1-2 évtizedben kialakult, nagyon is összetett tudományterületnek az OMKDK könyvtári állományában megtalálható hazai és külföldi könyvirodalmát, illetve annak válogatott részét dolgozza fel. A több mint 1200 mű hatékony felhasználását különleges szerkezetű tárgymutatóval /index/ igyekeztünk biztosítani. Ezt a különleges szerkezetű indexet az OMKDK saját szöveglőállító input-output készülékei és egy elektronikus adatfeldolgozó berendezés igénybevétele biztosították. A kiadvány 1000 példányban készült és ez ideig 800 példányt vásároltak meg belőle.

Rendszeresen közreadtuk - mint arról már az előzőekben szó volt - a könyvállomány gyarodásáról hirt adó kéthavonként megjelenő Új könyvbeszerzések c. kiadványt is. A pontos megjelenés és az igazgatóság által kifejtett propaganda eredményeként az előfizetők száma a tervévben némi emelkedést mutatott.

A következő évre huzódott át a Kongresszusi anyagok az OMKDK-ban c. kiadvány nyomdába adása.

Összefoglalás

Az intézmény vezetősége a könyvtár növekvő feladatainak ellátására 1969-ben 8 fő fejlesztést biztosított. Ez valójában pótolta az OMKDK könyvtári tevékenységének fejlesztése terén majd 10 év elmaradását, lehetővé tette számos, elsősorban minőségi vonatkozású elmaradás felszámolásának megkezdését és az új feladatokra való felkészülést. A mostoha munkakörülmények javítása, a könyvtári berendezések felújítása 1970-ben történik meg, már folyamatban van - lehet, hogy a cikk megjelenésekor már be is fejeződik.

A Könyvtári Igazgatóság 1969. évi tevékenysége lényegében igazolta az előző évben végrehajtott átszervezés és az 1968. évben elkészített "könyvtári koncepció" helyességét. A könyvtári tevékenység irányvonalának és fejlesztésének itt kifejtett elvi alapjai nagy segítséget jelentettek a tervfeladatok kitűzésében és végrehajtásában egyaránt.

00⁰⁰00

BENEDEK, J.: The activities of the library of OMKDK /Hungarian Central Technical Library and Documentation Centre/ in 1969: facts and figures

In the course of its activities in 1969 the Hungarian Central Technical Library and Documentation Centre /OMKDK/ assured library services for specialists engaged in the field of production and technological development and provided a literature basis necessary to several other activities of the institution. It made efforts to increase its holdings by acquiring literature on new technological processes and publications informing about various branches of industry and economy. From among its most important collections, the books were increased by 13 436 volumes, the periodicals by 5102 titles, and the translations by 33 400 items in 1969. The distribution of book acquisitions by subjects and that of periodicals by languages are shown in tables.

Its library services are being used and demanded all over the country at an unchanged rate. The majority of its readers is composed of engineers, technicians and students. The number of registered readers was 11 830. In 1969 the Library was visited by 110 000 readers using a total of 369 000 library items. Reprographic service has become more and more popular. The Library produced 92 519 xerox copies on the spot and further 53 224 copies were sent out by mail.

The Library's bibliographic activities were also remarkable in 1969. Deserving special mention is the index and bibliography entitled Számítástechnika - Informatika - Szervezés /Computing Techniques - Informatics - Organization/, which was given a warm reception as an up-to date library service with its interesting mechanized indexing system.

The Library staff has been adequately completed. The main task of the years to come is to improve the difficult situation of storage space, the working conditions and to renew the library equipment.

000

БЕНЕДЕК, Й.: Некоторые данные о библиотечной деятельности
ВЦТБЦНТИ за 1969 год

ВЦТБЦНТИ (Венгерская центральная техническая библиотека и центр научно-технической информации) в ходе своей публичной деятельности в 1969 году соответственным образом удовлетворила библиотечные запросы специалистов, работающих в области производства и технического развития и обеспечила специальную литературу, нужную для другой деятельности ВЦТБЦНТИ. Старалась комплектовать свой фонд специальной литературой по современным технологическим процессам и технико-экономическим направлениям. Что касается важнейших фондов, в 1969 году комплектовались книжный фонд 13 436 томами, фонд периодических изданий 5 102 единицами, а фонд переводов 33 400 единицами. В таблицах представляется распределение новоприобретенных книг по отраслям и журналов по языкам.

Обслуживаниями библиотеки пользуются неизменной интенсивностью со всех сторон. Подавляющим большинством читателей являются инженеры, техники и студенты. Число записавшихся в библиотеку читателей достигает 11 830.

В 1969 году посещали библиотеку 110 000 читателей, они пользовались всего 369 000 библиотечными единицами. Ксерографические копии о книжном фонде получили большую популярность. На месте выдавались 92 519 копий, кроме того отправилось по почте 53 224 копии.

Библиотека в 1969 году развивала ценную библиографическую деятельность. Заслуживает особого внимания указатель и библиография под названием "Вычислительная техника - Информатика - Организация". Это издание, имеющее интересную машинную систему указателя, встретило положительное отношение со стороны специальной области так же, как и современное библиотечное обслуживание.

Библиотека соответственным образом укомплектовалась кадрами, в следующие годы нужно решить проблему нехватки на складе, улучшить условия труда и обновить оборудование библиотеки.

BENEDEK, J.: Einige Daten über die Bibliothekstätigkeit von
OMKDK /Ungarische Technisch-Wissenschaftliche Zentralbibliothek und
Dokumentationszentrum/ in 1969

Die Ungarische Technisch-Wissenschaftliche Zentralbibliothek und Dokumentationszentrum /OMKDK/ ist im Laufe seiner Tätigkeit als Bibliothek im Jahre 1969 den Ansprüchen der auf dem Gebiet der technischen Entwicklung tätigen Institutionen und Fachleute entsprechend nachgekommen und hat die zur Ausübung der sonstigen Funktionen des Instituts nötige Fachliteraturbasis gesichert. Die Bibliothek war bestrebt, ihren Bestand durch die Erwerbung der Fachliteratur über moderne technologische Verfahren und technisch-wissenschaftliche Entwicklungsrichtungen zu bereichern. Die wichtigsten Sammlungen wurden im vorigen Jahr durch 13 436 Bücher, 5102 Zeitschriften und 33 400 Übersetzungen ergänzt. Die Verteilung der Neuerwerbungen nach Sachgebieten und die sprachliche Verteilung der Zeitschriften ist in Tabellen dargestellt.

Die Bibliotheksdienste werden aus allen Teilen des Landes mit unveränderter Intensität in Anspruch genommen. Die Leser sind überwiegend Ingenieure, Techniker und Universitätsstudenten. Die Zahl der eingeschriebenen Leser beträgt 11 830. 1969 besuchten die Bibliothek 110 000 Leser, die insgesamt 369 000 Bibliothekseinheiten benutzten. Der Schnellreprographie-Dienst von den Dokumenten des Bibliotheksbestandes ist beliebt. Die Bibliothek lieferte an Ort und Stelle 92 519 Kopien, weitere 53 224 Seiten mit Zustellung per Post. Die Bibliothek übte im Jahre 1969 auch eine wertvolle bibliographische Tätigkeit aus. Die Veröffentlichung Számítástechnika - Informatika - Szervezés. Index és bibliográfia /Rechentechnik - Informatik - Organisation. Index und Bibliographie/ ist der besonderen Erwähnung wert, da diese Publikation mit ihrem mechanischen Indexsystem seitens der Fachkreise als eine neuartige Bibliotheksleistung gut aufgenommen wurde.

Die Bibliothek wurde dem Bedarf entsprechend durch neue Arbeitskräfte ergänzt. Eine Aufgabe der kommenden Jahre bleibt aber die Lösung der schwierigen Magazinierungslage, die Verbesserung der Arbeitsumstände und die Erneuerung der Bibliothekseinrichtung.